

Gospodarka łowiecka na terenie Powiatu Wodzisławskiego a ochrona zwierząt.

Podstawowym aktem prawa z zakresu spraw związanych z gospodarką łowiecką jest ustawa z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (t. j. Dz. U. z 2025 r., poz. 539, dalej: PŁ). Nadkłada ona na starostę, jako organ administracji publicznej, szereg obowiązków:

- 1) wyrażanie zgody, na okres do 6 miesięcy, na przetrzymywanie zwierzyny, osobie, która weszła w jej posiadanie w wyniku osierocenia, wypadku lub innego uszkodzenia ciała zwierzyny, mając na uwadze potrzebę podjęcia koniecznej opieki i leczenia. Zwierzyna ta powinna następnie być przekazana uprawnionym podmiotom w celu dalszej hodowli (art. 9 ust. 2 PŁ);
- 2) wydawanie zezwolenia na hodowanie lub utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców, na wniosek osoby zamierzającej prowadzić taką hodowlę lub utrzymywać takiego psa (art. 10 ust. 1 PŁ);
- 3) odbieranie oświadczenia o zakazie wykonywania polowania lub cofnięcia takiego oświadczenia o zakazie wykonywania polowania od właściciela albo użytkownika wieczystego nieruchomości wchodzącej w skład obwodu łowieckiego oraz nieodpłatne poświadczanie własnoręczności podpisu na oświadczeniu lub cofnięciu oświadczenia (art. 27b ust. 4 PŁ);
- 4) niezwłoczne zawiadamianie dzierżawcy albo zarządcy obwodu łowieckiego o złożeniu ww. oświadczenia (art. 27b ust. 7 PŁ);
- 5) wydzierżawianie obwodów łowieckich polnych (art. 29 ust. 1 pkt 2) PŁ);
- 6) naliczanie kołom łowieckim czynszu dzierżawnego za obwody łowieckie (art. 30 ust. 2a PŁ), poinformowanie kół o wysokości czynszu, a następnie rozliczanie wpłaconego czynszu pomiędzy nadleśnictwami i gminami (art. 31 ust. 1 PŁ);
- 7) wydawanie, w porozumieniu z Polskim Związkiem Łowieckim, decyzji o odłowie, odłowie wraz z uśmierceniem lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny, w przypadku szczególnego zagrożenia
w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej przez zwierzynę (art. 45 ust. 3 PŁ).

Spośród powyżej wymienionych, ustawowych obowiązków trzy mają szczególne znaczenie w codziennej praktyce Starosty Wodzisławskiego realizującego zadania przy pomocy pracowników Wydziału Ochrony Środowiska.

Pierwszym jest wydawanie zezwolenia na hodowanie lub utrzymywanie chartów rasowych lub ich mieszańców. Zezwolenie wydawane jest w ramach prowadzenia postępowania administracyjnego, zawsze po przeprowadzeniu oględzin miejsca przetrzymywania psa. Oględziny mają na celu sprawdzenie czy warunki odpowiadają normom rozporządzenia.

Drugim jest wydzierżawianie obwodów łowieckich i rozliczanie czynszu dzierżawnego. Do 31 marca każdorocznie Starosta zawiadamia o wysokości naliczonego czynszu, który koła łowieckie wpłacają do końca maja. Następnie wpłaty są rozliczane pomiędzy gminy i nadleśnictwa. Teren Powiatu Wodzisławskiego został uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego podzielony na pięć obwodów łowieckich (numery: 162, 163, 164, 172 i 173). Wydzierżawiają je cztery koła łowieckie: LIS, RÓG, POD KLONEM, ODRA.

Obowiązkiem Starosty Wodzisławskiego, którego realizacja może łączyć się z najszerszym oddźwiękiem społecznym jest możliwość wydawania decyzji o odłowie, odłowie wraz z uśmierceniem

lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny. W myśl literalnego brzmienia przepisu art. 45 ust. 3 Pł w przypadku szczególnego zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej przez zwierzynę, starosta, w porozumieniu z Polskim Związkiem Łowieckim, może wydać decyzję o odłowie, odłowie wraz z uśmierceniem lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny.

Na gruncie tejże regulacji należy zwrócić uwagę, że:

- 1) podstawowym przymiotem obiektu użyteczności publicznej jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb obywateli. Wobec tego obiektami takimi są w szczególności budynki przeznaczone dla administracji publicznej, wymiaru sprawiedliwości, kultury, kultu religijnego, oświaty, opieki zdrowotnej, opieki społecznej i socjalnej, obsługi bankowej, handlu, gastronomii, usług, turystyki, sportu, obsługi pasażerów w transporcie czy poczty. Nadto, obiektami użyteczności publicznej są drogi publiczne, skwery, parki czy boiska;
- 2) szkody wyrządzane przez dzikie zwierzęta na terenie nieruchomości prywatnych (poła, przedogródki) nie stanowią przesłanki do wydania decyzji, jako że tereny takie nie stanowią obiektu użyteczności publicznej;
- 3) zagrożenie musi być szczególne czyli nadzwyczajne, wykraczające poza przeciętną miarę. Szczególny to także oznaczający się czymś osobliwym, niezwykłym czy wyjątkowym (tak Słownik Języka Polskiego). Zwierzyna z gatunku dzik stanowi zwyczajny element środowiska przyrodniczego w Polsce. Należy do tzw. gatunków najmniejszej troski, co oznacza, że występuje pospolicie i jest szeroko rozpowszechniona. Zatem jej pojawianie się w najbliższych sąsiedztwie zabudowań ludzkich i infrastruktury nie stawia niczego szczególnego, nadzwyczajnego;
- 4) decyzja o odłowie, odłowie wraz z uśmierceniem lub odstrzale redukcyjnym zwierzyny ma charakter fakultatywny. Jednoznacznie przesądza o tym ustawowy zwrot *może wydać decyzję*. Zatem nawet zaistnienie przesłanki szczególnego zagrożenia w prawidłowym funkcjonowaniu obiektów produkcyjnych i użyteczności publicznej przez zwierzynę nie obliguje starosty do wydania decyzji. Ma ona zawsze charakter uznaniowy.

W tematyce związanej z zagrożeniem powodowanym przez zwierzynę dziką z gatunku dzik (*Sus scrofa*) należy nadto zwrócić uwagę, że:

- 1) problem należy rozpatrywać także w aspekcie odpowiedzialności za utrzymanie czystości i porządku oraz bezpieczeństwa publicznego na terenach zamieszkałych. Stanowi to jednoznacznie obowiązek gminy (miasta) zgodnie z zadaniami wynikającymi z przepisów ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W przypadku bytowania zwierzyny dzikiej na terenie zurbanizowanym podmiotem odpowiedzialnym będzie gmina (organ wykonawczy gminy czy miasta). Gmina (miasto) winno mieć przygotowany przemysłany i funkcjonujący system reagowania i podejmowania skutecznych interwencji w przypadku zgłaszania przez mieszkańców problemów związanych z pobytem czy bytowaniem dzikiej zwierzyny (także z gatunku dzik) w sąsiedztwie siedzib ludzkich. Co więcej ww. obowiązki gminy mają charakter obligatoryjny, zaś wydawanie decyzji z art. 45 ust 3 Pł ma, jak już wskazano, charakter fakultatywny;
- 2) analiza przepisów Pł oraz orzeczeń sądów administracyjnych, w tym NSA, pozwala przyjąć, że kompetencje starosty określone w art. 45 ust. 3 Pł stanowią administrację z zakresu łowiectwa będącą zadaniem z zakresu administracji rządowej. Wobec tego organem

właściwym do zabezpieczenia środków oraz sfinansowania wykonania decyzji o odłowieniu, odłowieniu wraz z uśmierceniem lub odstrzalem redukcijnym zwierzyny winien być wojewoda, którym jednakże uchyła się do swego obowiązku, argumentując, że zadanie to ma charakter zadania własnego powiatu;

- 3) zgodnie z przepisem art. 2 Pł. zwierzęta łowne w stanie wolnym, jako dobro ogólnonarodowe, stanowią własność Skarbu Państwa. Nie sposób zatem przyjąć, by to starosta ponosił koszty związane z zagrożeniem powodowanym dla mienia innych podmiotów (mienie komunalne, mienie osób fizycznych czy prawnych) przez zwierzynę, która stanowi własność Skarbu Państwa;
- 4) w dniu 16 kwietnia 2025 r. Wojewoda Śląski wydał rozporządzenie w sprawie ustalenia nakazu odstrzału sanitarnego dzików na obszarze zagrożenia wystąpieniem afrykańskiego pomoru świń na terenie województwa śląskiego. Zgodnie z nim do dnia 31 grudnia 2025 r. na terenie powiatu wodzisławskiego przez wszystkie koła łowieckie (w oparciu o obowiązki nałożone przez Powiatowych Lekarzy Weterynarii w Wodzisławiu Śląskim i Rybniku) ma zostać odstrzelonych 89 sztuk zwierzyny z gatunku dzik, co winno znacząco wpłynąć na ich populację;
- 5) zgodnie z przepisem art. 8 ust. 1 Pł. gospodarka łowiecka jest prowadzona w obwodach łowieckich przez dzierżawców albo zarządców. Wobec tego Starosta Wodzisławski jest w stałym kontakcie z kołami łowieckimi dzierżawcami obwody łowieckie na terenie powiatu wodzisławskiego, przekazując im wszelkie zgłaszane przez mieszkańców sygnały.

W kontekście tematyki gospodarki łowieckiej warto zwrócić uwagę na przepis art. 33a ust. 1 i 2 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (t. j. Dz. U. z 2023 r., poz. 1580 ze zm.) zgodnie z którym w przypadku gdy zwierzęta stanowią nadzwyczajne zagrożenie dla życia, zdrowia lub gospodarki człowieka, w tym gospodarki łowieckiej, dopuszcza się podjęcie działań mających na celu ograniczenie populacji tych zwierząt. Działaniem tym jest uchwała sejmiku województwa określająca miejsce, warunki, czas i sposoby ograniczenia populacji zwierząt. W tym zakresie kierowano, bezskutecznie, wystąpienie do Marszałka Województwa Śląskiego. Nadto normy prawne zawarte w art. 33 – 34 tejże ustawy przewidują zasady uboju, uśmiercania oraz ograniczania populacji zwierząt.

W zakresie ograniczania populacji relewantnym jest przepis dotyczący ww. uchwały sejmiku województwa. *Notabene* Starosta Wodzisławski zwracał się do Marszałka Województwa Śląskiego zwracając uwagę na kompetencje tego organu. Jednakże bezskutecznie.

Na gruncie omawianej ustawy podkreślić przyjdzie, że zgodnie z literalnym brzmieniem normy art. 1 ust. 1 ww. ustawy zwierzę określone jest jako istota żyjąca, zdolna do odczuwania cierpienia, niebędąca rzeczą. Człowiek jest mu winien poszanowanie, ochronę i opiekę. A zatem normy tejże regulacji dotyczą wszystkich zwierząt występujących w najszerzej pojętej przyrodzie i gospodarce człowieka. Analizowana ustawa wymienia bowiem następujące kategorie zwierząt: bezdomne, domowe, gospodarskie, laboratoryjne, wykorzystywane do celów specjalnych i wolno żyjące (dzikie). Podkreślenia wymaga jednak, że *ratio legis* tejże regulacji jest zapewnienie zwierzętom wskazanych powyżej: poszanowania, opieki i ochrony. I to zwierzę jest tu podmiotem ochrony. Nawet wskazane

w przepisach przypadki, kiedy koniecznym jest ubój czy uśmiercenie z zasady dotyczą sytuacji, kiedy jest to konieczne z uwagi na zakończenie cierpienia zwierzęcia bądź w sytuacji realizacji zezwoleń czy

rozstrzygnięć wydanych przez powołane do tego organy. Zawsze zaś musi odbywać się w sposób humanitarny polegający na zadawaniu przy tym minimum cierpienia fizycznego i psychicznego (art. 33 ust. 1a ww. ustawy). Powyższe uwagi mają charakter wyłącznie informacyjny, bowiem w zakresie gospodarki łowieckiej odpowiednimi są normy PŁ.

